

Zorgplan PCBS Impuls

Zwijndrecht
07-02-2011

Inhoud:

1. Handelingsgericht werken	blz. 3
2. Groepsoverzicht	blz. 5
3. Groepsplan	blz. 5
4. Groepsbespreking	blz. 6
5. Leerlingbespreking	blz. 7
6. Ontwikkelingsperspectief	blz. 7
7. Zorg team / zorg advies team	blz. 8
8. Handelingsgerichte diagnostiek	blz. 9
9. Permanente commissie leerlingenzorg / speciaal basisonderwijs	blz. 9
10. Commissie van indicatiestelling / speciaal onderwijs / LGF	blz. 10
11. Stroomschema 1-zorgroute	blz. 12
12. Lijst met gebruikte afkortingen	blz. 13

Bijlage Toetsrooster

1. Handelingsgericht werken (HGW)

Binnen de Stichting PCOAZ waarvan Impuls deel uit maakt, is een bewuste keuze gemaakt voor HGW.

HGW beoogt de kwaliteit van het onderwijs en de begeleiding voor alle leerlingen te verbeteren.

HGW is een planmatige en cyclische werkwijze waarbij onderwijsprofessionals (leerkracht, intern begeleider en leidinggevende) de zeven uitgangspunten van HGW toepassen in de dagelijkse onderwijspraktijk.

HGW dient als kader bij beslissingen over wat de school bepaalde leerlingen (en hun ouders) al dan niet kan bieden: wat vindt de school wenselijk, wat is voor de school haalbaar en wat heeft de school nodig om passend onderwijs te kunnen bieden?

De zeven uitgangspunten van HGW

1. De onderwijsbehoeften van kinderen staan centraal.

Wat heeft een leerling nodig om een bepaald doel te behalen?

2. Het gaat om afstemming en wisselwerking.

Leerlingen verschillen, maar groepen, leerkrachten, scholen en ouders verschillen ook.

3. De leerkracht doet ertoe.

Verander je de leerkracht, dan verander je het kind.... en omgekeerd.

4. Positieve aspecten zijn van groot belang.

Aandacht voor positieve aspecten beschermt ons tegen een te negatief beeld van een kind, groep, ouders of van onszelf als leerkracht of team.

5. We werken constructief samen.

Een van de bepalende kenmerken van een effectieve ouderbetrokkenheid blijkt een goede communicatie te zijn.

6. Ons handelen is doelgericht

Zonder doelen geen richting, geen effectieve feedback en geen mogelijkheid om je werk te evalueren.

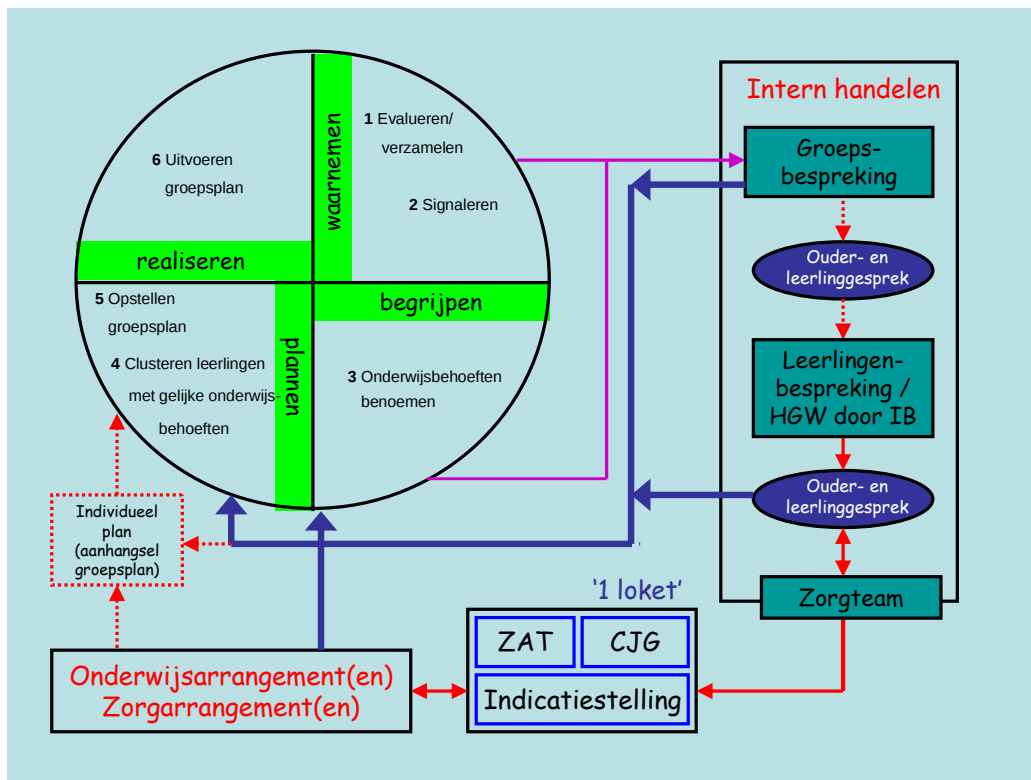
7. De werkwijze is systematisch, in stappen en transparant.

Op school zeggen we wat we doen en we doen wat we zeggen.

HGW en de 1- zorgroute

HGW is systematisch werken volgens de zeven hierboven genoemde uitgangspunten, waarbij we samenhang aanbrengen tussen mensen, processen en resultaten.

De 1- zorgroute concretiseert de uitgangspunten van HGW en maakt duidelijk wie wat doet, wanneer, hoe en waarom.

De HGW-cyclus op groepsniveau kent vier fasen met in totaal zes stappen.

Fase 1: Waarnemen/ signaleren

Stap 1: Verzamelen van leerlingen gegevens in een groepsoverzicht.

Stap 2: Signaleren van leerlingen die extra begeleiding nodig hebben.

Fase 2: Begrijpen/ analyseren

Stap 3: benoemen van de onderwijsbehoeften van de leerlingen.

Fase 3: Plannen

Stap 4: Clusteren van leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften.

Stap 5: Opstellen van het groepsplan

Fase 4: Realiseren

Stap 6: Uitvoeren van het groepsplan

2. Het groepsoverzicht

In fase 1 (Waarnemen en signaleren) en fase 2 (begrijpen/ analyseren) van de HGW- cyclus worden de verzamelde gegevens vastgelegd in het groepsoverzicht.

Gegevens kunnen op vijf verschillende manieren worden verzameld: analyseren van toetsen, observeren van leerlingen, praten met leerlingen en ouders en via de overdracht van de vorige leerkracht.

Op teamniveau zijn afspraken gemaakt over de informatie die wordt verzameld en waarom dat zo gebeuren moet.

Wanneer de toetsgegevens, de positieve en de stimulerende factoren per leerling zijn ingevuld kunnen de leerlingen die extra begeleiding nodig hebben worden gesignaleerd.

Vervolgens worden de algemene onderwijsbehoeften (matchen) van de leerling benoemd.

Hierbij verplaatsen we ons in het kind: “Wat vraagt dit kind van ons?”

Bij het beantwoorden van deze vraag richten we ons op verschillende aspecten te weten de instructie, de opdrachten, de leeromgeving, feedback, de groepsgenoten, de leerkracht en de ouders die de leerling nodig heeft.

In de volgende fasen van de HGW- cyclus wordt gewerkt met het groepsplan van waaruit de resultaten na evaluatie terug te lezen zullen zijn in het groepsoverzicht. De kolommen specifiek onderwijsbehoeften (stretchen) worden hiervoor gebruikt.

3. Het groepsplan

Na het in kaart brengen (vastgelegd in het groepsoverzicht) van de onderwijsbehoeften van leerlingen die extra begeleiding nodig hebben, clusteren we leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften. Nadat de leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften geclusterd zijn, beschrijven we het onderwijsaanbod voor de komende periode. We doen dit voor de hele groep, de sub groepjes en eventueel voor enkele individuele leerlingen. We beschrijven het aanbod voor minimaal 3 subgroepen, namelijk een middengroep, zorggroep en plusgroep.

Een groepsplan beschrijft de didactische en pedagogische doelen voor de komende periode en wat de leerlingen daarvoor nodig hebben. Het groepsplan bevat informatie over de inhoud van het aanbod en de methodiek of aanpak voor de komende periode.

Een groepsplan bevat twee delen:

1. Ontwikkelings- of vakgebieden

Het gaat hier om de basisvaardigheden technisch en begrijpend lezen, taal en rekenen. Voor de onderbouw om beginnende geletterdheid en gecijferdheid

2. Werkhouding en sociaal- emotioneel functioneren.

We geven aan wat de groep en enkele subgroepjes nodig hebben als het gaat om hun werkhouding en sociaal-emotioneel functioneren. Het gaat hierbij om leerstijl, behoefte aan relatie, competentie of autonomie en om interesse.

Aan het eind van een periode evalueren we of de gestelde doelen behaald zijn en de rol van het handelen van de leerkracht bij de behaalde resultaten.

Het groepsplan is, samen met het groepsoverzicht, het werkdocument van waaruit de week- en dag planning gemaakt wordt.

4. De groepsbespreking

Groepsbesprekingen zijn in de jaarplanning opgenomen en nemen een centrale plaats in binnen het HGW.

1. Met het bijwerken van het groepsoverzicht en het evalueren rond je een cyclus af maar je begint weer aan een nieuwe cyclus waarin je een nieuw groepsplan opstelt.
2. Je bespreekt samen de voortgang.
3. Je bespreekt samen voor welke leerlingen een leerlingbespreking of zorgteam nodig is.

Voorbereiding

Een grondige voorbereiding is noodzakelijk. De leerkracht moet zich op de volgende punten goed voorbereiden.

- Het Groepsplan wordt geëvalueerd en het Groepsoverzicht wordt bijgewerkt.
- De opbrengst wordt geëvalueerd. Welke doelen zijn bereikt en waardoor (stimulerend) en welke zijn niet gehaald en waardoor (belemmerend). Hierbij wordt ook geëvalueerd hoe het handelen van de leerkracht heeft bijgedragen tot het resultaat.
- Er wordt vooruitgekeken: welke kinderen hebben hulp nodig om de gestelde doelen te kunnen halen.
- Doelen en onderwijsbehoeften worden bijgesteld.
- Leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften worden geclusterd en de aanpak voor het nieuwe groepsplan wordt beschreven.
- De leerkracht zet de besprekpunten en vragen op een rij voor de groepsbespreking.

Voor de groepsbespreking mailt de leerkracht het concept groepsoverzicht en –plan. Ook de vragen en besprekpunten moeten in deze mail aangegeven worden. Met deze gegevens kan de IB zich goed voorbereiden.

Uitvoering

De IB leidt de bespreking. De reflectie van het eigen handelen van de leerkracht in relatie tot het groepsplan staat centraal. Het doel is dat de leerkracht gemotiveerd en in staat is om het groepsplan uit te voeren. Naast de besprekpunten door de leerkracht aangegeven komt er ook een aantal vaste punten aan de orde, te weten:

- Besprekpunten en vragen van de leerkracht en de IB.
- Evaluatie vorig groepsplan.
- Aandachtspunten hele groep.
- Inzoomen op bepaalde leerlingen.

- Realiseren van het groepsplan.
- Motivatie, zelfvertrouwen en competentie.
- Groepsbezoek.
- Aanmelding van een of meer leerlingen voor een leerlingbespreking of zorgteam.

De leerkracht stelt zich open op tijdens de bespreking en is eigenaar van het groepsplan. Zij stelt vragen en bespreekt haar ideeën en mogelijkheden. De IB coacht de leerkracht, vraagt door en vult de leerkracht aan door hardop mee te denken en adviezen te geven. De leerkracht en IB werken constructief samen aan een **gezamenlijk doel**: realiseren van effectief adaptief onderwijs en doeltreffende begeleiding voor alle leerlingen in deze groep.

Aan het eind van de bespreking noteert de leerkracht de notities en afspraken voor zichzelf. De IB maakt een verslag in Parnassys.

5. De Leerlingbespreking

Een leerlingbespreking heeft de volgende kernpunten:

- Het is een gepland moment tussen de leerkracht en de IB eventueel met andere deskundigen.
- Het is gericht op een individuele leerling, met als doel het beantwoorden van de hulpvraag van de leerkracht en er wordt een verslag van gemaakt.
- Het succes van de leerlingbespreking wordt mede bepaald door de mate waarin het de leerkracht lukt om te reflecteren op haar persoonlijke opvattingen over de leerling in kwestie en het effect van haar handelen op die leerling.

De leerlingbespreking wordt door de leerkracht voorbereid. De leerkracht noteert de afspraken n.a.v. de leerlingbespreking in Parnassys.

6. Het Ontwikkelingsperspectief (OPP)

Door cognitieve of sociaal-emotionele belemmeringen op het gebied van rekenen en wiskunde, technisch lezen en/of begrijpend lezen, kan het voorkomen dat een leerling zulke specifieke onderwijsbehoeften heeft, dat er hele specifieke doelen gesteld moeten worden. Dit zijn leerlingen die op één of meer van deze vakken een achterstand van minimaal 1 jaar hebben, of ernstige sociaal-emotionele problemen. Zij zullen uiteindelijk maximaal het eindniveau van groep 7 halen en waarschijnlijk naar het LWOO, SVO of Praktijkonderwijs uitstromen.

Voor deze kinderen wordt in overleg met de leerkracht, de leerling, de ouders en de orthopedagoog van het SWV een ontwikkelingsperspectief opgesteld door de IB.

Het OPP bevat de volgende kernpunten:

- De aanleiding, startdatum en evaluatiedatum van het OPP
- Indien aanwezig gegevens uit een intelligentieonderzoek
- De sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling
- De werkhouding en taakgerichtheid van de leerling
- De schoolontwikkeling
- Gegevens uit het LOVS
- Stimulerende en belemmerende factoren
- Onderwijsbehoeften: pedagogisch en didactisch

- De Leerrendement verwachting (LRV)
- Integratief beeld – ingevuld door de orthopedagoog
- Te verwachten uitstroomadvies
- Handtekening van de school, ouders en orthopedagoog

De LRV wordt bepaald op grond van het IQ en het LOVS en de eventuele sociaal-emotionele en/of werkhoudingsproblemen, om tot een realistisch uitstroomperspectief te kunnen komen. Ook worden er tussendoelen vastgesteld die na elke toets afname worden geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.

In het groepsplan is een speciale ruimte voor leerlingen met een OPP, omdat hun doelen vaak volledig afwijken van de groepsdoelen. Er worden specifieke, realistische doelen gesteld en bij de evaluatie wordt steeds weer gekeken naar het OPP. De leerkracht evalueert hierbij ook zijn eigen handelen om de doelen te bereiken.

In de weekplanning is terug te vinden wanneer de instructie en ondersteuning van de leerlingen met een OPP plaats vindt.

In het Groepsoverzicht worden de specifieke onderwijsbehoeften vastgelegd en er kan verwezen worden naar het OPP.

7. Zorgteam (ZT)

De school heeft een multidisciplinair team ter beschikking dat meerdere keren per jaar vergadert (vergaderingen zijn evenredig verdeeld over het schooljaar). In het basisteam van het ZT zijn vertegenwoordigd: een orthopedagoog, een schoolmaatschappelijk werker, een jeugdarts of jeugdverpleegkundige, de IB-er, op afroep de betreffende leerkracht van de leerling. Eventueel kunnen andere externe deskundigen geconsulteerd en gevraagd worden aanwezig te zijn bij de bespreking, gedacht kan worden aan: een logopedist, de leerplichtambtenaar, een AB-er een medewerker van bureau Jeugdzorg. De directeur van de school is formeel lid van het ZT, maar wordt in de praktijk vertegenwoordigd door de IB-er.

Leerlingen kunnen besproken worden in het ZT als de school een hulpvraag heeft m.b.t. de onderwijsbehoefte van de leerling, er is handelingsverlegenheid. In de 1-zorg route komt bespreking in het ZT nadat de leerling bij de groeps- en leerlingbespreking is besproken en er hulp is geboden d.m.v. het groeps- en individueel handelingsplan. Indien dit geen of onvoldoende resultaat oplevert wordt de leerling ingebracht als casus in het ZT. De school formuleert samen met de ouders een hulpvraag voor het ZT. De school levert stukken aan voor de externen in het ZT, hieruit blijkt wat er al is gedaan om het probleem aan te pakken.

De teamleden van het ZT zoeken naar oplossingen/verklaringen en geven een gezamenlijk handelingsgericht advies aan de leerkracht / ouders. HGD kan ingezet worden om het probleem helder te krijgen.

Een leerling wordt zolang besproken in het ZT tot er een passend antwoord is gevonden op de hulpvraag, daarna wordt de leerling nog enige tijd gevolgd om de effecten van de interventie te monitoren. Indien de interventie een positief effect heeft over langere tijd wordt de casus afgesloten.

Vanuit het ZT vindt, indien noodzakelijk, doorverwijzing plaats naar de lichtere zorg-onderwijsarrangementen, te denken valt aan: SBO-voorziening (via het traject PCL), PAB vanuit het SO, dyslexiebehandeling, SOVA-training e.d.

Indien het ZT besluit dat overdragen van de casus naar het **Zorg Advies Team (ZAT)** noodzakelijk is, wordt dit door de IB-er met toestemming van ouders overgedragen.

Ouders worden in een vroeg stadium betrokken, zij geven toestemming voor bespreking in het ZT. Ouders kunnen, indien het ZT dit noodzakelijk vindt, uitgenodigd worden voor deelname aan het overleg.

Van de besprekingen wordt een verslag gemaakt, dit wordt bewaard in het dossier van de leerling. Het dossier wordt beheerd door de IB-er en beschermd/ afgeschermd in het kader van de wet op de privacy. De externe disciplines beheren elk hun eigen dossier met de daaraan gekoppelde verplichtingen vanuit hun eigen organisatie.

8. HandelingsGerichte Diagnostiek (HGD)

HGD is noodzakelijk indien leerkracht en IB een vraag hebben m.b.t. onderkende verklaring of advisering.

HGD wordt verricht door een externe deskundige met diagnostische bevoegdheden zoals een psycholoog of orthopedagoog, een schoolarts of SMW-er.

Het doel van HGD is meer informatie inwinnen om het kind probleem helder te krijgen. HGD kan nodig zijn t.b.v. een aanvraag voor de PCL of clusteronderwijs.

Ouders en school nemen samen de beslissing voor HGD, de regie blijft bij de IB-er.

HGD wordt ingezet als de school na eigen inzet de onderwijsbehoefte van de leerling niet zelf kan benoemen, er is handelingsverlegenheid. Problemen kunnen liggen op cognitief of sociaal/emotioneel gebied.

Na diagnostisch onderzoek door de externe deskundige(n) wordt de uitkomst besproken met ouders, leerkracht en IB. De externe(n) deskundige(n) geven in hun rapportage aanbevelingen. IB ondersteunt de leerkracht bij de vertaling naar onderwijsbehoeften of ondersteunt (ouders en leerkrachten) bij de aanvraag voor PCL of clusteronderwijs.

9. Permanente Commissie Leerlingzorg (PCL)

Voor een verwijzing van een leerling naar het SBO dient de leerling aangemeld te worden bij de PCL van het Samenwerkingsverband. Aanmelding voor bespreking in de PCL is noodzakelijk als de school, ondanks intensieve begeleiding op maat, niet in staat is om een leerling die zorg te bieden die het nodig heeft. De onderwijsbehoeften overstijgen het kunnen van de school.

Bij aanmelding van een leerling voor bespreking in de PCL worden ouders in een vroeg stadium betrokken. Ouders geven toestemming voor aanmelding en bespreking en indien een positieve beschikking wordt afgegeven voor plaatsing op het SBO.

Procedure:

Ouders en school vullen hiervoor specifieke formulieren in. De school levert een OKR aan waarin duidelijk beschreven staat welke hulp er aan de leerling is geboden en welke onderwijsbehoeften deze leerling heeft. Formulieren van leerling-besprekingen worden bijgevoegd. De school moet aantonen dat er handelingsverlegenheid is.

Indien aanwezig wordt het verslag van HGD door de externe(n) bijgevoegd en ook verslagen van bespreking in het ZT.

IB en leerkracht zijn verantwoordelijk voor het invullen van de benodigde stukken. Ouders krijgen een kopie van de stukken voordat deze naar de PCL gaan. Ouders kunnen indien zij dit wensen zelf aanvullende informatie toevoegen.

10. Speciaal Onderwijs of Leerlinggebonden financiering

Voor een verwijzing Speciaal Onderwijs is er de Commissie voor Indicatiestelling (CVI) behorend bij het cluster waar het kind voor in aanmerking komt.

Er zijn 4 clusters:

cluster 1 (blinde of zeer slechtziende kinderen)

cluster 2 (dove of zeer slechthorende horende kinderen en kinderen met ernstige spraaktaalproblemen)

cluster 3 (lichamelijk gehandicapte kinderen, langdurig of chronisch zieke kinderen, kinderen die zeer moeilijk lerend zijn)

cluster 4 (kinderen met ernstige gedragsproblemen).

Ouders vragen bij de CVI een indicatie aan voor de LGF (Leerlinggebonden financiering) of plaatsing op het SO voor hun kind. In de praktijk zullen de leerkracht en IB nauw betrokken zijn bij de aanvraag en het completeren van de stukken.

Om een indicatie voor een plaatsing op het SO of een LGF aan te vragen, dient door de school een OKR ingevuld te worden. Dit kan men downloaden bij het betreffende cluster, hier staan ook de voorwaarden beschreven waaraan het OKR moet voldoen.

Evenals bij aanmelding SBO dient de handelingsverlegenheid van de school terdege te worden aangetoond, nadat de school zelf alle inspanningen geleverd heeft die binnen de mogelijkheden van de school vallen.

Betrokkenheid van het samenwerkingsverband bij het probleem van de leerling dient te worden aangetoond, dit kan in de meeste gevallen door bespreking in het Zorgteam van de school of door betrokkenheid van de PCL.

In de meeste gevallen is HGD noodzakelijk voordat tot een aanvraag overgegaan kan worden. Verder dienen handelingsplannen en leerling-besprekingen toegevoegd te worden.

Ouders krijgen een kopie van de stukken voordat deze naar de CVI gaan. Ouders kunnen indien zij dit wensen zelf aanvullende informatie toevoegen.

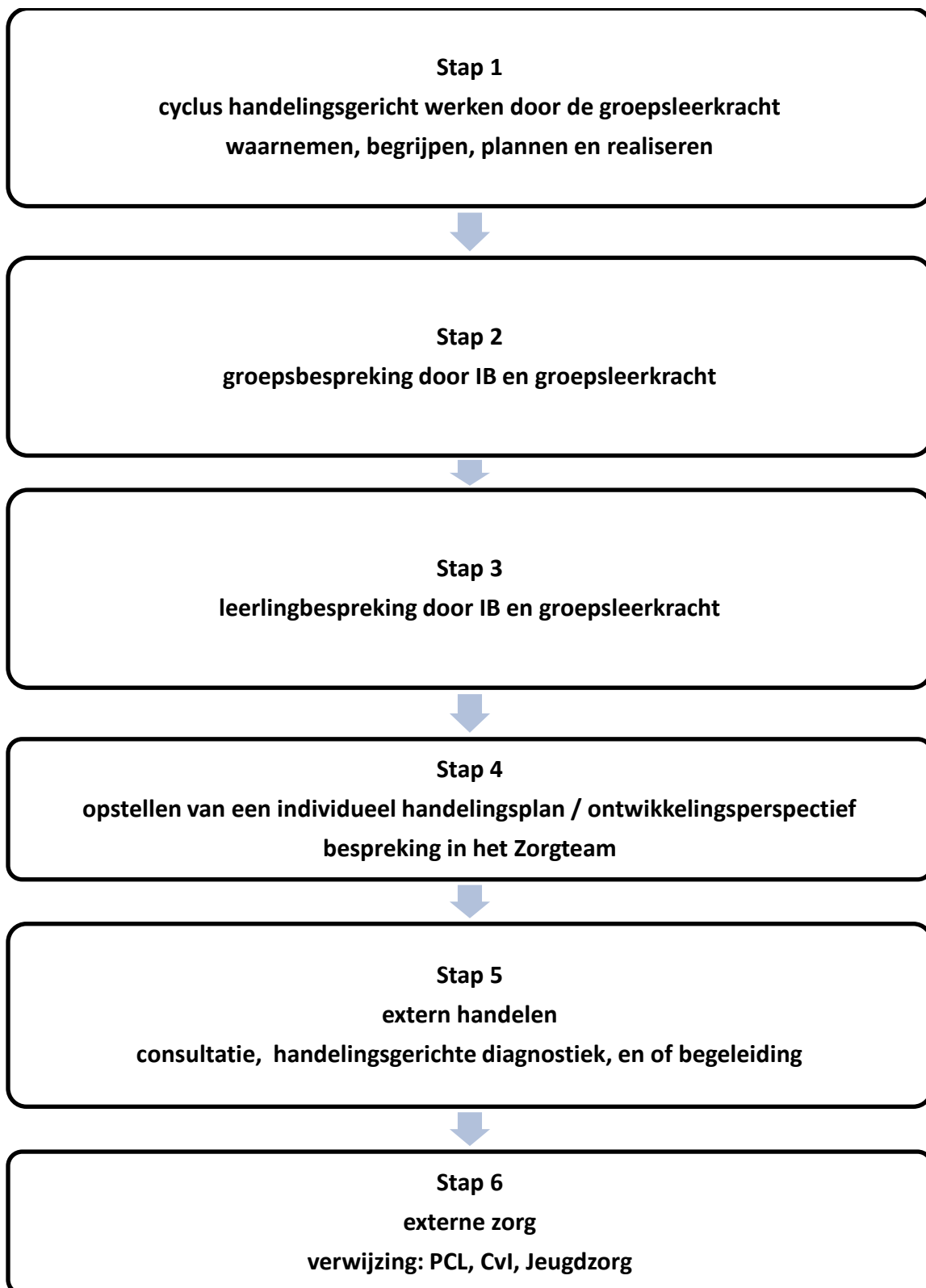
Ouders dienen aan te geven of zij kiezen voor plaatsing op het SO of voor de LGF op de eigen basisschool. Handhaving op de basisschool met een LGF is mogelijk wanneer de school passende ondersteuning kan bieden waarin de continuering van de ontwikkeling en het

welzijn van de leerling gewaarborgd kunnen worden. Wanneer dit niet mogelijk blijkt, zal ouders geadviseerd worden om hun kind aan te melden op een school voor SO.

Bovenstaande procedure zal veranderen onder de wet Passend Onderwijs per 01-08-2013. Er zal dan sprake zijn van integrale indicatiestelling en een passend onderwijs- en zorgarrangement. Totdat de wet Passend Onderwijs in werking treedt wordt bovenstaande procedure gevolgd.

11. Stroomschema 1-zorg route

12. Gebruikte afkortingen:

AB	Ambulant Begeleider
CVI	Commissie Voor Indicatiestelling
HGD	Handelingsgerichte Diagnostiek
HGW	Handelingsgericht Werken
IB	Intern Begeleider
LRV	Leerrendementsverwachting
OKR	Onderwijskundig Rapport
OPP	Ontwikkelingsperspectief
PCL	Permanente Commissie Leerlingenzorg
PCOAZ	Protestants-Christelijk Onderwijs Alblasserdam-Zwijndrecht
SBO	Speciaal Basisonderwijs
SO	Speciaal Onderwijs
SOVA	Sociale Vaardigheden
ZAT	Zorg- en Adviesteam
ZT	Zorgteam

Bijlage 1

Het toetsrooster

Naast de methode-gebonden toetsen en observaties in de groep, worden er jaarlijks ook niet-methode gebonden toetsen afgenomen. Dit zijn o.a. Cito-toetsen.

Voor de kleuters zijn dit de toetsen Taal voor Kleuters en Ordenen. De leerlingen van groep 1 worden alleen in juni getoetst, wanneer ze naar groep 2 gaan. De kinderen uit groep 2 krijgen de toetsen in januari en juni.

Op het gebied van Technisch Lezen wordt gebruik gemaakt van CITO AVI en DMT. De school kiest bewust voor individueel afgenomen toetsen die door de kinderen **hardop** worden voorgelezen. Deze toetsen worden in groep 3-8 afgenomen. Kinderen die het hoogste niveau van AVI hebben bereikt, krijgen deze toets niet meer. AVI wordt ook in oktober en maart/april afgenomen bij de leerlingen met een leesachterstand.

Op het gebied van Begrijpend Lezen wordt voor groep 4-8 de toets Begrijpend lezen van CITO gebruikt. Groep 3 neemt deze toets niet af, omdat de vaardigheden voldoende getoetst worden in de Leesmethode.

Op het gebied van Rekenen wordt de toets Rekenen-Wiskunde van CITO afgenomen voor groep 3-8.

Voor spelling wordt de toets Spelling van CITO afgenomen voor groep 3-8, groep 7 en 8 krijgen ook de toets Werkwoord-Spelling van CITO. In november en april wordt ook het PI-dictee bij de leerlingen met een spellingsachterstand afgenomen.

In groep 8 wordt in november de Drempeltoets afgenomen, deze toets is medebepalend voor het uitstroomniveau.

In groep 4 wordt bij kinderen met een ernstige leesachterstand in april de DST afgenomen, om vast te stellen of er mogelijk een dyslexie-risico is. Soms wordt de DST ook in hogere groepen afgenomen, wanneer de leerling pas later hardnekkige uitval heeft.

Toetskalender

Toetsen	Sept	Okt	Nov	Dec	Jan	Febr	Mrt	April	Mei	Juni
Taal voor Kleuters					M2					E1 E2
Ordenen					M2					E1- E2
Kleuterobservatie					1 en 2					1 en 2
Begrijpend Lezen					M4- M8					E4
AVI/DMT		Z4-8 DLE			M3 M8		Z3-8 DLE			E3 E7
PI			Z4-8					Z3-7		
Spelling / Werkwoordspelling					M3- M8					E3- E7
Rekenen en Wisk					M3- M8					E3- E6
Herfstsignalering			Gr 3							
Wintersignalering						Gr 3				
Lentesignalering								Gr 3		
Eindsignalering										Gr 3
Drempeltoets			Gr 8							
BOSOS						Z2			Z2	
DST								Z4		

Z = Toets alleen voor Zorgleerlingen (niveau (C) D/E)